

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023
Sanskrit (Optional) Paper-IV
SANO4: Upanishad & Gita

Day and Date: Thursday, 07/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 प्रमुख उपनिषदांची संख्या किती?
अ) १० ब) १२ क) ११ ड) १७
- 2 ..... उपनिषद हे सर्वात मोठे उपनिषद आहे.
अ) बृहदारण्यक ब) कठोपनिषद क) केनोपनिषद ड) प्रश्नोपनिषद
- 3 दशोपनिषदावर भाष्य कोणी लिहिले आहे?
अ) शंकराचार्य ब) कालिदास क) व्यास ड) वाल्मिकी
- 4 खालीलपैकी श्रुती प्रस्थान कोणते?
अ) उपनिषद ब) गीता क) रामायण ड) ऋग्वेद
- 5 खालीलपैकी न्याय प्रस्थान कोणते?
अ) उपनिषद ब) गीता क) रामायण ड) ब्रह्मसूत्रे
- 6 'अव्यय' हे कशाचे विशेषण आहे?
अ) आत्मा ब) बुद्धी क) मन ड) शरीर
- 7 'अविनाशी' हे कशाचे विशेषण आहे?
अ) आत्मा ब) बुद्धी क) मन ड) शरीर
- 8 श्रीकृष्ण कोणत्या वंशातील पुरुष होता?
अ) भरत ब) वृष्णी क) आर्य ड) पांडव
- 9 श्रीकृष्ण गीतेचा उपदेश करताना 'परन्तपः' असे कोणास संबोधतो?
अ) अर्जुनाला ब) धृतराष्ट्राला क) ऋषीमुनीला ड) संजयाला
- 10 गीतेचा उपदेश ऐकताना अर्जुन 'वार्ष्णेय' असे कोणास संबोधतो?
अ) स्वतःला ब) श्रीकृष्णाला क) ऋषीमुनीला ड) संजयाला
- 11 मनाने इंद्रिये ताब्यात ठेवून विषयांचे चिंतन न करणाऱ्यास काय म्हटले जाते?
अ) दांभिक ब) पंडित क) मुनि ड) श्रेष्ठ

- 12 स्वधर्म निधन .....
- अ) जयः ब) पराजयः क) श्रेयः ड) प्रेयः
- 13 'यद्यदाचरति..... लोकस्तदनुवर्तते' हा श्लोक गीतेच्या कोणत्या अध्यायातील आहे ?
- अ) पहिल्या ब) दुसऱ्या क) तिसऱ्या ड) चौथ्या
- 14 गीतेच्या तिसऱ्या अध्यायाचे नाव ..... आहे.
- अ) सांख्ययोग ब) कर्मयोग क) विषादयोग ड) संन्यासयोग
- 15 अन्नात् भवन्ति .....
- अ) जीवानि ब) भूतानि क) उभौ ड) धर्मनि

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 ईशोपनिषद
- 2 गीता
- 3 सांख्यबुद्धी
- 4 योगनिष्ठा

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 गीतेत आलेले स्वधर्माचे स्वरूप थोडक्यात लिहा
- 2 कर्मयोगाचे स्वरूप थोडक्यात सांगा.
- 3 मनुष्यास जबरदस्तीने पाप प्रवृत्त कोण करते? या अर्जुनाच्या प्रश्नाचे उत्तर थोडक्यात लिहा.
- 4 कर्म करण्यामुळे होणारा लाभ व कर्म न करण्यामुळे होणारी हानी याविषयी थोडक्यात लिहा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 गीतेच्या दुसऱ्या अध्यायातील प्रतिपाद्य विषय सविस्तर वर्णन करा?
- 2 गीतेच्या तिसऱ्या अध्यायाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023
Sanskrit (Optional) Paper-IV
SANO4: Upanishad & Gita

Day and Date: Thursday, 07/12/2023
Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Total Marks: 60

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 प्रमुख उपनिषदांची संख्या किती?

अ) १० ब) १२ क) ११ ड) १७

Option 1

2 ..... उपनिषद हे सर्वात मोठे उपनिषद आहे.

अ) बृहदारण्यक ब) कठोपनिषद क) केनोपनिषद ड) प्रश्नोपनिषद

Option 1

3 दशोपनिषदावर भाष्य कोणी लिहिले आहे?

अ) शंकराचार्य ब) कालिदास क) व्यास ड) वाल्मिकी

Option 1

4 खालीलपैकी श्रुती प्रस्थान कोणते?

अ) उपनिषद ब) गीता क) रामायण ड) ऋग्वेद

- Option 1
5 खालीलपैकी न्याय प्रस्थान कोणते?
अ) उपनिषद ब) गीता क) रामायण ड) ब्रह्मसूत्रे
- Option 4
6 'अव्यय' हे कशाचे विशेषण आहे?
अ) आत्मा ब) बुद्धी क) मन ड) शरीर
- Option 1
7 'अविनाशी' हे कशाचे विशेषण आहे?
अ) आत्मा ब) बुद्धी क) मन ड) शरीर
- Option 1
8 श्रीकृष्ण कोणत्या वंशातील पुरुष होता?
अ) भरत ब) वृष्णी क) आर्य ड) पांडव
- Option 2
9 श्रीकृष्ण गीतेचा उपदेश करताना 'परन्तपः' असे कोणास संबोधतो?
अ) अर्जुनाला ब) धृतराष्ट्राला क) ऋषीमुनीला ड) संजयाला
- Option 1
10 गीतेचा उपदेश ऐकताना अर्जुन 'वार्ष्णेय' असे कोणास संबोधतो?
अ) स्वतःला ब) श्रीकृष्णाला क) ऋषीमुनीला ड) संजयाला
- Option 2
11 मनाने इंद्रिये ताब्यात ठेवून विषयांचे चिंतन न करणाऱ्यास काय म्हटले जाते?
अ) दांभिक ब) पंडित क) मुनि ड) श्रेष्ठ
- Option 4
12 स्वधर्म निधनं .....
अ) जयः ब) पराजयः क) श्रेयः ड) प्रेयः
- Option 3
13 'यद्यदाचरति..... लोकस्तदनुवर्तते' हा श्लोक गीतेच्या कोणत्या अध्यायातील आहे ?
अ) पहिल्या ब) दुसऱ्या क) तिसऱ्या ड) चौथ्या
- Option 3
14 गीतेच्या तिसऱ्या अध्यायाचे नाव ..... आहे.
अ) सांख्ययोग ब) कर्मयोग क) विषादयोग ड) संन्यासयोग
- Option 2
15 अत्रात् भवन्ति .....
अ) जीवानि ब) भूतानि क) उभौ ड) धर्मीनि

Option 2
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

- 1 ईशोपनिषद
Ans:
- 2 गीता
Ans:
- 3 सांख्यबुद्धी
Ans:

4 योगनिष्ठा

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 गीतेत आलेले स्वधर्मचे स्वरूप थोडक्यात लिहा

Ans:

2 कर्मयोगाचे स्वरूप थोडक्यात सांगा.

Ans:

3 मनुष्यास जबरदस्तीने पाप प्रवृत्त कोण करते? या अर्जुनाच्या प्रश्नाचे उत्तर थोडक्यात लिहा.

Ans:

4 कर्म करण्यामुळे होणारा लाभ व कर्म न करण्यामुळे होणारी हानी याविषयी थोडक्यात लिहा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 गीतेच्या दुसऱ्या अध्यायातील प्रतिपाद्य विषय सविस्तर वर्णन करा?

Ans:

2 गीतेच्या तिसऱ्या अध्यायाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Ans:

*****